

Kolik u nás žije lidí bez domova?

Poprvé v historii se ČSÚ ve spolupráci se Sdružením azylových domů v ČR a s Asociací poskytovatelů sociálních služeb ČR pokusil v rámci Sčítání lidu, domů a bytů 2011 zmapovat život lidí bez domova. Hypotéza, že je mezi nimi možná velké množství vysokoškoláků, se nepotvrdila.

Statistickí získali sčítací komisaře z řad zaměstnanců azylových domů. Ti se snažili se svými klienty vyplnit všechny informace, které by jinak dotyčný člověk dal těžko dohromady. Sčítalo se v azylových domech, domech na půli cesty, noclehárnách a v nízkoprahových denních centrech. Proč zrovna tam, vysvětlil místopředseda ČSÚ Stanislav Drápal: „Určitá skupina lidí, kteří žijí na ulici, s úřady nekomunikuje, komunikovat nechce a ani se nezajímá o nabízenou pomoc. Sčítací komisaři nechodili po parcích ani pod mosty, nešlo o to zjistit, kolik je v Česku celkem všech bezdomovců.“ Podle statistika se úřad zaměřil na ty, kteří využívají služeb sociálních zařízení, kteří jsou ochotní komunikovat a nabízenou pomoc přijmout. „Jenom těm je možné pomoci, proto jsme zjišťovali maximum informací právě o nich,“ poznamenal.

Profil bezdomovce

Celkem sebrali sčítací komisaři informace od 11 496 lidí, kteří byli podle dané metodiky označeni jako lidé bez domova.

Nejvíce lidí bez domova bylo sečteno v Moravskoslezském kraji (2 574), na druhém místě skončila Praha (1 254) a na třetím Jihomoravský kraj (1 156). Naopak nejméně lidí, kteří využívají služeb sociálních zařízení, se vyskytuje v Karlovarském (256) a Libereckém kraji (262). Při sčítání bylo zjištěno, že mezi bezdomovci jednoznačně převládají muži. Žen bylo sečteno jen 21,5 %.

Dále vyšlo najevo, že většina sečtených jsou lidé svobodní (49,0 %) nebo rozvedení (38,3 %). Z pohledu vzdělání je nejčetněji zastoupena skupina bezdomovců s výučním listem nebo se středoškolským vzděláním bez maturity (47,2 %). Na druhém místě pak skončili bezdomovci se základním vzděláním (28,5 %). V celkové populaci lidí bez domova je vyučených 32,8 % a se základním vzděláním 17,4 %. Vysokoškolské vzdělání uvedlo pouze 2,6 % sečtených. Nejvíce bezdomovců starších 15 let tvoří nezaměstnaní (40,2 %), přičemž 3,1 % z nich hledá stále své první zaměstnání, 28,5 % bezdomovců uvedlo, že pracují, a 14,23 % jsou nepracující důchodci. Ze zhruba 4 700 ekonomicky aktivních bezdomovců jich nejvíce působí ve zpracovatelském průmyslu (33 %),

ve stavebnictví (19 %) a v dopravě a skladování (8,6 %).

Možnosti neodpovědět na otázku, která se týkala náboženského vyznání, využila téměř polovina bezdomovců (5 392). Velká část uvedla, že žádnou nevyznává (4 015), a 901 lidí bez domova přiznalo, že věří, ale nehlásí se k žádné církvi ani náboženské společnosti. Jen pro zajímavost, 14 bezdomovců uvedlo víru v rytíře Jedi.

Účel sběru dat

Na otázku, komu a čemu budou informace o lidech bez domova sloužit, jejich iniciátoři odpovídají, že půjde o důležité podklady pro stát a všechny organizace, které se snaží této skupině obyvatel pomáhat k zapojení do běžného života.

„Do budoucna chceme prohloubit spolupráci s ČSÚ a do této cílové skupiny započítat také osoby s faktickým bydlištěm v komerčních ubytovnách, které nemají jiné místo k bydlení,“ řekla ředitelka Sdružení azylových domů v ČR Dominika Najvert. Podle jejího názoru poslední sčítání položilo základ pro budoucí srovnávání. „Po dalším sčítání bude možné poukázat na vývoj ve struktuře této cílové skupiny, tedy jak se za deset let posune průměrný věk, úroveň vzdělání, poměr mužů a žen mezi bezdomovci a podobně,“ dodala.

Také v minulosti se některá města pokoušela pomocí vlastních výzkumů získat aspoň základní informace, kolik lidí bez domova se v jejich ulicích pohybuje. Pokaždé ale šlo o jinou metodiku, proto neměl nikdo o lidech bez domova v ČR ucelené a jednotné informace. I při sčítání v roce 2001 byli bezdomovci v určité, i když podstatně menší míře, sečtení, ale ve výsledcích byli zařazeni do bytů podle místa svého trvalého pobytu. „Možnost získat ve sčítání lidu výsledky i za kategorii bezdomovců byla umožněna změnou metodiky zpracování a přechodem na zpracování výsledků podle obvyklého pobytu místo dřívějšího trvalého pobytu,“ doplnil ředitel odboru statistiky obyvatelstva ČSÚ Josef Škrabal.

Bezdomovci podle stupně vzdělání	
Nejvyšší ukončené vzdělání	Počet
Bez vzdělání	120
Neukončené základní vzdělání	156
Základní vzdělání	3 136
Úplné střední všeobecné (s maturitou)	500
Úplné střední odborné (s maturitou)	1 120
Nástavbové studium (vč. pomaturitního studia)	108
Vyšší odborné vzdělání (absolutorium)	53
Bakalářské (Bc., BcA.)	37
Magisterské (Ing., MUDr., JUDr., PhDr., Mgr. aj.)	237
Doktorské (Ph.D., ThD., DrSc., CSc.)	13
Střední vč. vyučení (bez maturity)	5 239
Nedefinováno	397
Nezjištěno	380
Celkový součet	11 496

Zdroj: ČSÚ

Alena Géblová
odbor vnější komunikace